

CBOO BELEIDSPLAN 2013

Voorwoord

Voor u ligt het Beleidsplan van het CBOO voor het jaar 2013. Net als in 2012 heeft het CBOO-bestuur ervoor gekozen een klein handzaam document te maken, waarin doelstellingen en activiteiten van het CBOO worden verwoord.

Wij leven in een tijd waarin weer volop de discussie gaande is in hoeverre de rijks- of gemeentelijke overheden moeten toezien op het soms grotendeels verzelfstandigd openbaar onderwijs. Het CBOO heeft als belangenbehartiger van het openbaar onderwijs de taak om na te gaan hoe dat uitpakt en daartoe speerpunten van beleid te formuleren.

Het CBOO-bestuur heeft daarover in zijn vergadering van 6 november 2012 gediscussieerd en een prioriteitenlijst geformuleerd, die op blz. 6 van dit document zijn verwoord. Het CBOO-bestuur heeft de intentie vanuit die prioriteitsstelling op eigen wijze t.b.v. het openbaar onderwijs aandacht te vragen bij politiek, bij andere maatschappelijke organisaties in het (o.a. openbaar) onderwijs en daarenboven in de openbare VO- en PO-scholen voort te gaan met de ingezette en nieuwe visitatietrajecten.

Utrecht, 6 november 2012
Prof. Dr. R.A.P. Tielman, voorzitter CBOO

A. Doelstellingen van het CBOO

Het CBOO stelt zich als landelijk netwerk openbaar onderwijs ten doel werkzaam te zijn in het belang van het onderwijs (statuten art.1.1). De CBOO-website www.cboo.nl geeft in kort bestek een weergave van organisatie, bestuurlijke vertegenwoordiging lidorganisaties, actualiteiten, links naar websites van aan het CBOO gerelateerde organisaties en gegevens die de bereikbaarheid van het CBOO optimaal houden.

Aangezien het CBOO een stichting is, die zich met name richt op het openbaar onderwijs wordt permanent gewerkt aan het bevorderen van:

1. Algemene toegankelijkheid voor iedereen die de beginselen van openbaar onderwijs respecteert. Dit non-discriminatiebeginsel geldt voor het toelaten van leerlingen, het aanstellen van personeel, de benoeming van bestuursleden, de verkiezing van medezeggenschapsraden en het bevorderen van ouderparticipatie.
2. Eraan bij te dragen dat levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden en de verscheidenheid van die waarden in het openbaar onderwijs tot hun recht komen. De belangen van die waarden worden bevorderd en behartigd (statuten art. 2.1).
3. Actieve pluriformiteit, integratie, respect voor diversiteit en professionaliteit uitgangspunten zijn. Op deze wijze wil het openbaar onderwijs bijdragen aan een samenleving waarin iedereen op grond van de mensenrechten zelf zin en vorm kan geven aan het eigen leven zolang men het zelfbeschikkingsrecht van anderen respecteert.
4. Hierbij hoort ook het aanbieden van professioneel gegeven keuzevakken godsdienstig en levensbeschouwelijk vormingsonderwijs. Het CBOO beschouwt het als haar taak schoolbesturen en scholen erop te wijzen, dat door leerkrachten verzorgd "levensbeschouwelijk onderwijs" geen vervanging kan zijn voor professioneel verzorgd GVO en HVO. Daarnaast benadrukt het CBOO de noodzaak dat scholen ouders in het openbaar basisonderwijs wijzen op de mogelijkheid dat hun kinderen dit onderwijs aan hun school kunnen volgen. Dit is wettelijk vastgelegd!
5. Het scheppen van een veilige en gezonde leer- en werkomgeving waarin iedereen respectvol met anderen omgaat. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan kwetsbare individuen en groepen die achtergesteld dreigen te worden opdat iedereen kan leven als vrije en verantwoordelijke burgers in een duurzame wereld.
6. Het ontwikkelen en uitvoeren van een breed gedragen onderwijsbeleid in een schoolgemeenschap die midden in een democratische samenleving staat. Professionele kennisoverdracht is daarvoor een noodzakelijke maar niet voldoende voorwaarde. Bureaucratie dient daarbij zoveel mogelijk te worden tegengegaan ten gunste van democratie en deskundigheid. Schaalvergroting mag niet ten koste gaan van de menselijke maat en de keuzevrijheid.
7. Interne en externe democratie. Het openbaar onderwijs legt verantwoording af aan democratisch gekozen overheden en wordt op democratische wijze bestuurd onder erkenning van de deskundigheid van alle professionals en door de ouders bij het functioneren van de school te betrekken. Hierdoor draagt het openbaar onderwijs bij aan burgerschap door het hanteren en uitdragen van democratische waarden en normen in een open samenleving. Daarom is het noodzakelijk, dat het CBOO als

landelijk netwerk alert is op de realisatie van goed bestuur in het openbaar onderwijs. Daarbij moet sprake zijn van een onderlinge samenhang in de wijze van sturen beheersen en toezicht houden binnen organisaties voor openbaar onderwijs, gericht op een efficiënte en effectieve realisatie van beleidsdoelstellingen, alsmede het daarover op een open wijze communiceren en verantwoording afleggen aan alle betrokken geledingen en naar de eindverantwoordelijke democratisch gekozen overheden.

B. De plaats van het openbaar onderwijs in een ontzuilde samenleving

Uit onderzoek blijkt dat tweederde van de Nederlanders voorstander is van pluriform onderwijs terwijl slechts een derde van het scholenaanbod aan dit verlangen tegemoet komt. Dit is mede veroorzaakt door het feit dat veel gemeenten eerder als belangenbehartiger van het bijzonder onderwijs optraden dan te voldoen aan de grondwettelijke eis om te zorgen voor voldoende openbaar onderwijs als basisvoorziening. De verzelfstandiging van het openbaar onderwijs heeft bij veel gemeenten tot de misvatting geleid, dat men niet meer als bevoegd gezag eindverantwoordelijk zou zijn voor het onderwijs dat in openbare scholen gegeven wordt. Dat geldt ook voor het openbaar onderwijs dat onder samenwerkingsbesturen valt. Daarom is het van groot belang dat het CBOO als belangenbehartiger van het openbaar onderwijs gemeenten blijft wijzen op hun grondwettelijke taak en op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid om tegemoet te komen aan de gebleken behoefte aan pluriform onderwijs in een ontzuilde samenleving. Sommige verzelfstandigde openbare schoolbesturen hebben daarom een "toezichtsconvenant" opgesteld met de gemeente. Dit bevestigt dat nader onderzoek hoog nodig is naar de wijze waarop inhoud wordt gegeven aan het toezicht van gemeente op verzelfstandigde openbare scholen/schoolbesturen in brede zin, mede n.a.v. geluiden over toenemende problemen (o.a. financieel) bij een aantal verzelfstandigde schoolbesturen voor openbaar onderwijs.

C. Hoe positioneert het CBOO zich om de doelstellingen te realiseren?

1. Voorwaarde voor het effectief bijdragen aan versterking van het openbaar onderwijs staat en valt met gebruikmaking van moderne communicatiemiddelen. Daartoe wordt momenteel gebruik gemaakt van een zeer brede verspreiding van CBOO-weekberichten. Deze berichten vormen een actueel onderdeel van de eigen CBOO-website.
2. Het CBOO kent lidorganisaties, die allen beschikken over eigen netwerken en ook vaak beschikken over eigen websites. Meer dan tot nu toe wordt in 2013 de onderlinge samenwerking van de CBOO-lidorganisaties op het vlak van de digitale informatie versterkt. Dat brengt beter dan tot nu toe tot uiting, dat het CBOO momenteel de enige organisatie voor openbaar onderwijs is, waarin alle geledingen die er met betrekking tot het openbaar onderwijs toe doen, vertegenwoordigd zijn. In 2013 wordt met versterking van deze samenwerking begonnen, zodat in een PR-offensief wat het CBOO is en waar het voor staat, goed zichtbaar wordt. Het CBOO en het Studiecentrum Openbaar Onderwijs (SOO) beschikken over een domeinnaam www.openbaaronderwijs.nl, die in 2013 voor speciale nader in te vullen doeleinden wordt geactiveerd.
3. Met deze PR-actie richt het CBOO zich behalve op de lidorganisaties op de gemeenten als grondwettelijk bevoegd gezag van het openbaar onderwijs,

schoolbesturen en scholen voor openbaar onderwijs, op maatschappelijke organisaties die een aantoonbare relatie met het openbaar onderwijs hebben, op politieke organen, die een bijzondere eindverantwoordelijkheid hebben m.b.t. het openbaar onderwijs en op andere organisaties, die zich vanuit eigen uitgangspunten met het openbaar onderwijs bezig houden.

D. Instrumenten voor het realiseren van de doelstellingen

Om de doelstellingen van het CBOO te realiseren wordt een aantal instrumenten ingezet waaronder:

1. Informatievoorziening en voorlichting

Het secretariaat van het CBOO dient als eerstelijns vraagbaak m.b.t. het openbaar onderwijs. Van daaruit wordt doorverwezen naar lidorganisaties, die op het desbetreffende terrein waarnaar gevraagd wordt een specifieke expertise in huis hebben. Meer dan tot nu toe is gebeurd zullen andersom de lidorganisaties van het CBOO voor relevante zaken het CBOO-secretariaat als de spin in het netwerk van deze netwerkorganisatie inschakelen. De CBOO-weekberichten hebben ten doel wekelijks actualiteiten inzake het openbaar onderwijs breed te verspreiden en daarnaast breed bekend te maken waarmee het CBOO op dat moment bezig is. Op de CBOO-website worden actualiteiten gerubriceerd en wordt het systeem van linken naar lidorganisaties verbeterd en verder uitgebouwd. Daarnaast wordt de website www.openbaaronderwijs.nl in 2013 gereactiveerd voor specifieke doeleinden. De CBOO-lidorganisaties zullen daaraan met elkaar een inhoudelijke invulling aan geven.

2. Samenwerking met belangengroepen

In het openbaar onderwijs zijn behalve het CBOO, de AOb Groep Openbaar Onderwijs (voor de personeelsgelding in het openbaar onderwijs), de VOS/ABB (voor bestuur en management) en de VOO (ouderorganisatie) actief. Een aantal keren is er bilateraal overleg geweest tussen de organisaties, ook in 2012. In 2013 wordt gezien of het resultaat daarvan wordt omgezet in concrete samenwerking.

3. Projectactiviteiten

Sinds 2009 neemt het CBOO deel in de Hetero/Homo Onderwijsalliantie, een samenwerkingsverband van organisaties die aandacht vragen voor de problematiek die seksuele diversiteit in het openbaar onderwijs oproept. Op dit moment bestaat de Onderwijsalliantie in feite uit een projectteam van vertegenwoordigers van AOb, CNV Onderwijs, CBOO en EduDivers, die worden betaald om mobiliserende werkzaamheden te verrichten. COC Nederland neemt deel aan vergaderingen door middel van een informatieve rol over haar werk ter ondersteuning van scholieren-gay straight alliances.

Voor de periode 2012-2015 werkt de Onderwijsalliantie met een Projectteam. AOb, CBOO, CNV Onderwijs en EduDivers vormen de motor achter de alliantie en noemen zich het Projectteam Onderwijsalliantie seksuele diversiteit (OSD). De missie en taak van het projectteam is om de Onderwijsalliantie te verbreden en te verdiepen. Indien nodig en financieel mogelijk, kunnen een of twee partners worden toegevoegd als een gewenste samenwerking het noodzakelijk maakt dat zij tot het projectteam toetreden. Eis hierbij is dat alle partners evenredig bijdragen aan dit plan van aanpak. De financiering kan verlopen via het budget van het Ministerie van OC&W voor de onderwijsalliantie, of via andere aanvullende budgetten.

Specifieke taak van het CBOO is het benaderen van de lokale overheden als eindverantwoordelijke instanties voor het openbaar onderwijs en openbare schoolbesturen, het analyseren van de stand van zaken m.b.t. de activiteiten die deze hanteren rond het vraagstuk van seksuele diversiteit en daarover te rapporteren aan de landelijke overheid in alliantieverband.

4. Visitaties

Om de CBOO-kenmerken van openbaar onderwijs te implementeren en openbare scholen ook publicitair te ondersteunen, kunnen scholen zich aanmelden voor een visitatie en certificering van de openbare identiteit door het CBOO. Aan de hand van een documentanalyse waarin de bestuurlijke en onderwijskundige kenmerken van de school beschreven worden, vinden visitatiegesprekken in de school plaats. Visitatiegesprekken worden gevoerd met de verschillende geledingen in de school, zoals directie, onderwijspersoneel, ouders en leerlingen. Met het eindrapport van de visitatoren, een CBOO-certificaat en publicitaire activiteiten wordt de visitatie afgesloten. Momenteel worden visitaties openbare identiteit uitgevoerd door het CBOO in zowel primair als voortgezet onderwijs. Visitatie dient te geschieden door een onafhankelijke organisatie in de wereld van het openbaar onderwijs. Het CBOO, als landelijk netwerk openbaar onderwijs, is met dit visitatiewerk begonnen op grond van het brede draagvlak. Het dient die positie ook te behouden en dat kenbaar te maken. Gerealiseerd wordt deze positie door in 2013 de visitatiemogelijkheden breed onder de aandacht van schoolbesturen en (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden te brengen. Via de CBOO-geledingen zal deze campagne inhoudelijk worden gerealiseerd.

E. Lobby activiteiten

Een aantal processen in het onderwijs heeft de positie van het openbaar onderwijs er niet eenvoudiger opgemaakt. Zo leidt bestuurlijke schaalvergroting vaak tot constructies die juridisch als algemeen bijzonder zijn aan te merken, maar die als gevolg daarvan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs aantasten. Daarnaast verdwijnt in samenwerkingsconstructies vaak ook de openbare identiteit van de als openbare school aangemerkte locaties, omdat het personeelsbeleid en de daarbij gehanteerde mobiliteitscriteria in zeer veel gevallen de openbare identiteit niet als leidend criterium hanteren bij het toewijzen van personeel aan scholen die denominatief gesproken als openbaar staan ingeboekt. Ook de inmiddels ingevoerde fusietoets lost dit probleem niet op. Daarnaast heeft de bestuurlijke verzelfstandiging in het openbaar onderwijs met toepassing van de “Code Goed Bestuur” in de praktijk niet altijd geleid tot gewenst resultaat. Daarom wil het CBOO als netwerkorganisatie, redenerend vanuit zijn doelstellingen zijn mogelijkheden voor het signaleren van opvallende situaties ten volle benutten en daarop actie ondernemen. Actief signaleren, opiniërend bezig zijn en waar mogelijk beïnvloeden kan door:

1. In CBOO-berichten aandacht te vragen voor actuele gebeurtenissen, situaties en wetgeving, die consequenties heeft voor het openbaar onderwijs.
2. Het inschakelen van lidorganisaties bij situaties, waarin zij de vereiste expertise hebben.
3. Het in artikelen in media uitdragen van CBOO-standpunten, waarvan zeker is dat die binnen het CBOO-bestuur op breed draagvlak kunnen rekenen.

4. Het zich richten tot schoolbesturen in het openbaar onderwijs om vanuit een dialoog situatie te werken aan optimalisering van het openbaar onderwijs ter plaatse, indien dat door de ouders/verzorgers van de leerlingen gewenst wordt.
5. In specifieke gevallen betrekken van lokale overheden bij situaties het openbaar onderwijs betreffende vanuit de eindverantwoordelijke rol voor het openbaar onderwijs van deze overheden.
6. Het meer dan tot nu toe in contact zijn en blijven met (de leden van) de Vaste Kamercommissie voor Onderwijs alsmede MinOCW, opdat de perceptie die in die kring bestaat t.a.v. “standpunten in het openbaar onderwijs” meer wordt genuanceerd. Dit is ondermeer van belang bij zaken als de bestuursvormendiscussie in het openbaar onderwijs (de vereniging – het samenwerkingsbestuur) en het hanteren van schaalgrootte en fusietoets. Daarnaast blijft het van groot belang de overheidsorganen (Rijk, Provincie en Gemeente) te informeren als er m.b.t. uitvoering in de sfeer van toepassing van bestuur van openbaar onderwijs instellingen zaken zijn, die niet volgens de “Code Goed Bestuur” verlopen en die geen weergave zijn van brede betrokkenheid, transparantie en democratisch handelen in het kader van daarop van toepassing zijnde wetgeving.
7. Het CBOO maakt zich ernstig zorgen over de feitelijke handhaving van Art. 23 van de Grondwet lid 4. In toenemende mate leidt een aantal demografische ontwikkelingen in perifere landsdelen ertoe, dat verantwoordelijken voor openbaar onderwijs met het grootste gemak de hand lichten met de zorgplicht voor goed openbaar onderwijs ter plaatse. Met een variëteit aan motieven wordt openbaar onderwijs omgezet in samenwerkingsconstructies. Daarbij worden uiterst creatieve redeneringen opgezet om de publieke gemeenschap te doen geloven, dat inhoudelijk het geven van openbaar onderwijs nog steeds wordt waargemaakt. Deze trend leidt ertoe, dat veel Nederlandse gemeenten die de eindverantwoordelijke plicht tot controle hebben, deze tot een volgens het CBOO onaanvaardbaar minimum beperken. Het CBOO wil deze trend ombuigen door enerzijds de betrokken gemeenten hierop te wijzen, anderzijds zowel MinOCW als de TK VKC Onderwijs op deze ontwikkeling wijzen en vragen om naleving van de wettelijke verplichtingen op dit punt.

F. Speerpunten van beleid

Het hiervoor aan de orde gestelde is niet in één keer te realiseren. Daarom moet prioriteiten worden gesteld.

Voor 2013 zijn dat:

1. Het nog duidelijker op de kaart zetten van het CBOO als enig landelijk onderwijsnetwerk openbaar onderwijs met een alle geledingen omvattende vertegenwoordiging met bestuurlijke vertegenwoordiging van levensbeschouwelijk GVO en HVO.

2. Het z.s.m. verder uitbouwen van een effectief lobbynetwerk tegen de achtergrond van de nieuwe politieke verhoudingen in Den Haag.
3. Het krachtig voortzetten van de visitaties openbare identiteit met het voorhanden zijnde visitatorenbestand. Daarbij is een bijzondere taak weggelegd voor de lidorganisaties, die vanuit hun eigen netwerken de scholen te wijzen op belang van CBOO visitaties openbare identiteit.
4. Het tegengaan van de trend naar omzetting van openbaar onderwijs in samenwerkingsconstructies
5. Het bevorderen dat alle openbare scholen homobeleid ontwikkelen als onderdeel van een algemeen diversiteitsbeleid, dat recht doet aan de grondwettelijke taak van het openbaar onderwijs als basisvoorziening in alle gemeenten als uiteindelijk bevoegd gezag van openbaar onderwijs.
6. Het z.s.m. ontwikkelen en uitbouwen van PR-instrumenten, die positief katalyserend werken op de voorgaande punten.